

det væsentlig samme Art af Virksomhed, og Sygekasser ere jo i Virkeligheden kun et Led i det almindelige Forsikringsvæsen. Det forekommer mig, at man maa ikke opfatte Sygekasser, fordi de specielt have med Sygdom at gøre, som Noget, der særlig er af human Betydning. Jeg benægter ikke, at de naturligvis have en human Opgave, men de stille sig ikke væsentlig fra en stor Mængde andre Opgaver, som kunne løses ad Forsikringsveien. Smidlertid er der nu foreslaaet, at Staten direkte skal hjælpe til ved Løsningen af denne Opgave. Det synes i det Hele taget at være Gangen i denne og lignende Bevægelser — man kan nu kalde den Statsocialisme, eller hvad man vil — at politiske, sociale og andre Forhold efterhaanden gøre det til en Slags Nødvendighed, at det Offentlige træder noget mere effektivt op paa disse Omraader end tidligere, og uagtet man iøvrigt efter Udviklingens Gang skulde have ventet, at man kunde have overladt Udviklingen til sig selv. Jeg tillader mig at paastaå, at Sparekasser, Sygekasser, Assurancelskaber, og hvad der ellers hører til Forsikringsvæsen, har udviklet sig meget stærkt under de friere Forhold, saaledes at man i Virkeligheden maatte tro, at det ikke var nødvendigt, at Staten bagefter tog disse Spørgsmaal mere eller mindre i sin Haand. Men saaledes som Forholdene have udviklet sig, synes det ganske uundgaeligt, at disse Spørgsmaal maa faae Tilladelse til at kunne løse sig selv; man vil fra alle Sider have Staten med; det vil blive en dyr Løsning i mange Henseender; og jeg tvivler ikke om, at denne Løsning af de saakaldte sociale Spørgsmaal vil virke tilbage paa Samfundets Evne overhovedet til at løse alle de mange Opgaver, det bør løse. Naar man blot ser hen til, hvorledes Jernbanevæsenet og meget Andet, som kommer ind under Staten, i en meget kort Tid fra at være rentabelt kræver Tilskud, saa er det klart, at man ikke godt i dette foreliggende Tilfælde kan undgaa, at den hele Sygekassebevægelse i og for sig vil blive dyr for Samfundet. Men naar alle Opgaver, der saaledes stilles, skulle løses paa en dyr Maade, saa vil det dog til Sidst i sin Helhed gaa ud over Samfundet, haade over de mere Velhavende og de mindre Velstillede. Jeg vil just ikke særlig anke over den danske Stats Bestyrelse, fordi det, der undergives den, bliver saa dyrt, men en skarp økonomisk Sands findes nu engang ikke hos Staten og dens Administration; den kan ganske anderledes udvikles i det private Liv, fordi det der gjælder om et Erhverv og at bringe det mest Mulige ud deraf; det dreier sig om

Existentien. Derimod har Staten det alt for nemt; den behøver blot at gribe til Statskassen, og strax ere Pengene rede, men ad den Vej udvikles ikke den økonomiske Sands; dette tror jeg ogsaa, man i Reglen erkender, men jeg tror tillige, at man i Reglen viser sig altfor svag lige overfor de Ønsker, som fremsættes snart i den ene, snart i den anden Retning. Staten er strax til Tjeneste, naar blot man vil betale det, saa vil den gøre Alt saa hyggeligt og bekvemt, som „Folk“ ville have det, men ogsaa lade „Folket“ betale. — Som sagt, de Spørgsmaal, som foreligge og paa en eller anden Maade maa løses, ere særlig de om Alderdomshjælp, Sygehjælp og Hjælp i Ulykkestilfælde. Jeg har ganske vist i Begyndelsen haft stor Tvivl med Hensyn til Statens stærke Indgriben i det Hele taget, og naar jeg og vistnok flere med mig dog ere komne til det Resultat, at Staten bør træde mere aktivt op, da burde den søge at løse Spørgsmaalet om Alderdomshjælp og lade Industrien sørge for Spørgsmaalet om Hjælpen i Ulykkestilfælde, og endelig maatte væsentlig den Enkelte sørge for sin egen Sygehjælp, sikkre sig mod Følgerne af Sygdom. Ikke alene jeg, men ogsaa Andre have haft og udtalt den Opfattelse og ment, at Opgaven burde begrænses saaledes, og jeg tilstaar, at jeg med nogen Overraskelse har set, at der ligesom er sket et Changement i saa Henseende, og at ligesom hele Eftertrykket i hvert Fald for Diebliffet er lagt paa Hjælp til Sygekasser, og at navnlig det store Spørgsmaal om Alderdomsforsørgelse fuldstændig er skudt til Side; jeg er for mit Bedkommende ikke glad derved, thi jeg tror, at Alderdomsforsørgelsesspørgsmaalet vil blive en langt vanskeligere Opgave at løse end Sygekassespørgsmaalet, naar Statens Midler blive for stærkt engagerede med Hensyn til Hjælp til Sygekasser og andre af den Art humane Formaal, og jeg ser ikke, hvorfor man er gaaet den Vej. Det er klart — det ses daglig — at for den Enkelte ligger Tanken om Sygdom og Følgerne deraf saa nær, at han meget let ledes ind paa den Vej at forsikre sig derimod, men derimod ligger Tanken om Alderdommen de fleste saa fjern, at det er fuldstændigt haabløst at vente, at den Enkelte skal bidrage noget Klækkeligt i saa Henseende. Skal den Sag løses, maa det Offentlige tage næsten hele Byrden paa sig. Det har vist sig alle Vegne, hvor man er begyndt med Alderdomsforsørgelse, baade for Arbejdere og de mindre velstillede Klasser og for andre bedre stillede Folk; at det næsten ikke er muligt at faae Folk i større Antal